

PIEŅEMTIE TEKSTI

P9_TA(2020)0176

Eiropas aizsardzība pārrobežu un sezonālajiem darba ņēmējiem saistībā ar Covid-19 krīzi

Eiropas Parlamenta 2020. gada 19. jūnija rezolūcija par Eiropas aizsardzību pārrobežu un sezonālajiem darba ņēmējiem saistībā ar Covid-19 krīzi (2020/2664(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. panta 2. punktu,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 4. un 9. pantu, 26. panta 2. punktu, 45., 46., 48., 151., 153. un 168. pantu,
- ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, jo īpaši tā 5., 6., 10., 12., un 16. principu,
- ņemot vērā Kopienas Hartu par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Direktīvu 2014/54/ES par pasākumiem, ar ko veicina darba ņēmējiem piešķirto tiesību īstenošanu darba ņēmēju pārvietošanās brīvības jomā¹,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 5. aprīļa Regulu (ES) Nr. 492/2011 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā²,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīvu 2014/36/ES par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem nodarbinātības kā sezonas darbiniekiem nolūkā³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra Direktīvu 2008/104/EK par pagaidu darba aģentūrām⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Regulu

¹ OV L 128, 30.4.2014., 8. lpp.

² OV L 141, 27.5.2011., 1. lpp.

³ OV L 94, 28.3.2014., 375. lpp.

⁴ OV L 327, 5.12.2008., 9. lpp.

- (ES) 2019/1149, ar ko izveido Eiropas Darba iestādi¹,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulu (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu²,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu³
 - ņemot vērā Padomes 1989. gada 30. novembra Direktīvu 89/654/EEK par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darba vietā (pirmā atsevišķā direktīva saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punktu)⁴,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 16. decembra Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā⁵,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 28. jūnija Direktīvu (ES) 2018/957, ar ko groza Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā⁶,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīvu 2014/67/ES par to, kā izpildīt Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu („IMI regula”)⁷,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. septembra Direktīvu 2000/54/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar bioloģisku vielu iedarbību darba vietā⁸,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 23. oktobra Direktīvu (ES) 2019/1937 par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem⁹,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Direktīvu 2009/52/EK, ar ko nosaka minimālos standartus sankcijām un pasākumiem pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi¹⁰,
 - ņemot vērā Komisijas 2020. gada 13. maija Paziņojumu “Covid-19: ceļā uz pakāpenisku un koordinētu pieeju pārvietošanās brīvības atjaunošanai un iekšējās

¹ OV L 186, 11.7.2019., 21. lpp.

² OV L 284, 30.10.2009., 1. lpp.

³ OV L 166, 30.4.2004., 1. lpp.

⁴ OV L 393, 30.12.1989., 1. lpp.

⁵ OV L 18, 21.1.1997., 1. lpp.

⁶ OV L 173, 9.7.2018., 16. lpp.

⁷ OV L 159, 28.5.2014., 11. lpp.

⁸ OV L 262, 17.10.2000., 21. lpp.

⁹ OV L 305, 26.11.2019., 17. lpp.

¹⁰ OV L 168, 30.6.2009., 24. lpp.

robežkontroles atcelšanai” (C(2020)3250),

- ņemot vērā Eiropas lauksaimniecības nozares sociālo partneru – ES profesionālo lauksaimniecības asociāciju darba devēju grupas (*GEOPA-COPA*) un Eiropas Pārtikas, lauksaimniecības un tūrisma arodbiedrību federācijas (*EFFAT*) – 2020. gada 15. maija kopīgo deklarāciju par sezonas darbinieku no Eiropas valstīm norīkošanu darbā ES,
- ņemot vērā Eiropas viesnīcu, restorānu un sabiedriskās ēdināšanas (*Horeca*) nozares sociālo partneru – *EFFAT* un viesnīcu, restorānu un kafējnīcu jumta apvienības (*HOTREC*) – 2020. gada 11. marta un 2020. gada 27. aprīļa kopīgos paziņojumus,
- ņemot vērā pārtikas ražošanas nozares sociālo partneru – *EFFAT* un *FoodDrinkEurope* – 2020. gada 9. aprīļa vadlīnijas par pārtikas uzņēmumos strādājošo veselības un drošības aizsardzību Covid-19 pandēmijas laikā,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Direktīvu (ES) 2019/1152 par pārredzamiem un paredzamiem darba apstākļiem Eiropas Savienībā¹,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvu 2011/98/ES par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi²,
- ņemot vērā 2018. gada Globālo paktu par drošu, sakārtotu un likumīgu migrāciju, jo īpaši tā 5. un 22. mērķi,
- ņemot vērā Kopīgo Eiropas ceļvedi Covid-19 ierobežošanas pasākumu atcelšanai,
- ņemot vērā Eiropadomes locekļu 2020. gada 26. marta kopīgo paziņojumu,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 13. marta paziņojumu “Koordinēta ekonomikas reakcija uz Covid-19 uzliesmojumu” (COM(2020)0112),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. marta paziņojumu par vadlīnijām attiecībā uz darba ņēmēju brīvas pārvietošanās īstenošanu Covid-19 uzliesmojuma laikā,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. marta paziņojumu “Covid-19 – Norādes par to, kā īstenot pagaidu ierobežojumu nebūtiskiem ceļojumiem uz ES, par tranzīta kārtības atvieglināšanu ES pilsoņu repatriācijai un par ietekmi uz vīzu politiku” (C(2020)2050),
- ņemot vērā 2020. gada 17. aprīļa rezolūciju par koordinētu ES rīcību Covid-19 pandēmijas un tās seku apkarošanai³,
- ņemot vērā 2017. gada 4. jūlija rezolūciju par darba apstākļiem un nestabilu

¹ OV L 186, 11.7.2019., 105. lpp.

² OV L 343, 23.12.2011., 1. lpp.

³ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0054.

nodarbinātību¹,

- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), jo īpaši 3. un 8. mērķi,
 - ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) noteiktos darba pamatstandartus un tās konvencijas un ieteikumus par darba apstākļiem,
 - ņemot vērā SDO Konvenciju Nr. 184 (Drošība un veselība lauksaimniecībā),
 - ņemot vērā Komisijas 2020. gada 13. maija paziņojumu par tūrismu un transportu 2020. gadā un pēc tam (COM(2020)0550),
 - ņemot vērā Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (*EU-OSHA*) 2020. gada 24. aprīļa pamatnostādnes par Covid-19: atgriešanās darba vietā – darba vietu pielāgošana un darba ņēmēju aizsardzība,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā darba ņēmēju pārvietošanās brīvība ir darba ņēmēju tiesības un Eiropas Savienības pamatprincips, un tā ir būtiska iekšējā tirgus pareizai darbībai; tā kā darbaspēka mobilitātei vajadzētu būt ne tikai brīvai, bet arī taisnīgai; tā kā vienlīdzīgas attieksmes princips ir noteikts LESD 45. panta 2. punktā, ar kuru ir aizliegta jebkāda dalībvalstu darba ņēmēju diskriminācija valstspiederības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, darba samaksu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem; tā kā šis princips vienlīdz attiecas uz pārrobežu un sezonas darba ņēmējiem, pret kuriem saskaņā ar ES tiesību aktiem ir jānodrošina vienlīdzīga attieksme ar darba ņēmējiem, kas ir uzņēmējas dalībvalsts valstspiederīgie, neatkarīgi no tā, vai runa ir par vienlīdzīgām tiesībām, vienādiem darba apstākļiem vai vienlīdzīgu aizsardzību;
- B. tā kā pārrobežu darba ņēmēji ietver personas, kas izmanto savas tiesības brīvi pārvietoties, lai strādātu vienā ES dalībvalstī, paliekot citas dalībvalsts rezidenti, pārrobežu darba ņēmēji un norīkotie darba ņēmēji; tā kā pārrobežu darba ņēmējs ir darba ņēmējs, kas ir nodarbināts ES dalībvalsts pierobežas zonā, bet kas katru dienu vai vismaz reizi nedēļā atgriežas tās kaimiņvalsts pierobežas zonā, kurā viņš dzīvo un kuras valstspiederīgais viņš ir; tā kā norīkots darba ņēmējs ir darbinieks, kuru darba devējs uz laiku nosūta sniegt pakalpojumu citā ES dalībvalstī saistībā ar pakalpojumu līgumu, norīkojumu grupas iekšienē vai izīrēšanu ar pagaidu aģentūras starpniecību; tā kā sezonas darbinieki ietver ES un trešo valstu valstspiederīgos, kas dodas uz kādu dalībvalsti, lai uz laiku tur dzīvotu un veiktu no gadalaiku maiņas atkarīgu darbību;
- C. tā kā vairāk nekā 17 miljoni ES pilsoņu dzīvo un strādā citā ES valstī, kas nav viņu pilsonības valsts (3,9 % no kopējā darbaspēka 2018. gadā); tā kā ES ir 1,5 miljoni pārrobežu darba ņēmēju; tā kā patlaban notiek vairāk nekā 2,3 miljoni darbā norīkošanas darbību, kuru veikšanai pakalpojumus sniedz citā dalībvalstī;
- D. tā kā Covid-19 pandēmija ir nopietns sabiedrības veselības apdraudējums, jo skar visu ES dzīvojošo personu veselību un dzīvību, kā arī dalībvalstu veselības un aprūpes sistēmas; tā kā krīze turklāt ir ietekmējusi Eiropas sabiedrību un Eiropas ekonomiku, jo īpaši tos darba ņēmējus un nozares, kas ir priekšplānā; tā kā tas skar visus darba

¹ OV C 334, 19.9.2018., 88. lpp.

ņēmējus neatkarīgi no viņu statusa; tā kā pandēmijas uzliesmojums ir izgaismojis saikni starp taisnīgu un drošu mobilitāti;

- E. tā kā daudzi pārrobežu un sezonas darbaņēmēji ir svarīgi būtiskāko preču un pakalpojumu nodrošināšanai galvenajās ekonomikas nozarēs, piemēram, lauksaimniecībā un pārtikas ražošanā, transportā, loģistikā, būvniecībā, sociālo pakalpojumu jomā, tostarp aprūpē, sociālajā darbā un tūrismā, kā arī pārtikas pārstrādē un iepakojumā, zivsaimniecībā, mežsaimniecībā, veselības aprūpē un pētniecībā, IT un farmācijas nozarē, kritiskās infrastruktūras nozarēs un citās jomās, un viņiem ir būtiska nozīme visos ekonomikas atveseļošanas centienos; tā kā dažu pagaidu darba aģentūru un darba devēju uzņēmējdarbības modeļi šajās nozarēs var būt balstīti uz darbaspēka izmaksu samazināšanu un nestabiliem darba apstākļiem; tā kā darba inspekcijas atkārtoti ziņo par pārrobežu un sezonas darbaņēmēju darba tiesību pārkāpumiem šajās nozarēs;
- F. tā kā pārrobežu un sezonas darbaņēmējus ir smagi skārusi gan krīze, gan dalībvalstu pasākumi vīrusa izplatības ierobežošanai un novēršanai, jo īpaši robežu slēgšana, pagaidu ierobežojumi un kontrole pie iekšējām robežām; tā kā Covid-19 pandēmijas rezultātā tika slēgtas robežas un pārtrauktas vai apturētas daudzas saimnieciskās darbības, kas savukārt izraisīja bezdarba pieaugumu un nopietnas pārvietošanās problēmas pārrobežu un sezonas darbaņēmējiem, kuri bija iestrēguši nesenās nodarbinātības dalībvalstīs bez ienākumiem, aizsardzības vai transporta un dažkārt pat bez pajumtes, veselības aprūpes vai pārtikas; tā kā jaunieši un sievietes, kas ir pārrobežu un sezonas darbaņēmēji, var būt īpaši neaizsargāti;
- G. tā kā daudzi pārrobežu un sezonas darbaņēmēji ir nodarbināti saskaņā ar īstermiņa darba līgumiem, kas viņiem nodrošina tikai nelielu darba drošību vai tādu nenodrošina vispār, kā arī nepietiekamu sociālo nodrošinājumu vai tādu neparedz vispār, un bieži vien šie darbaņēmēji nekvalificējas valstī noteiktajiem kritērijiem sociālo pabalstu saņemšanai; tā kā daudzi pārrobežu un sezonas darbaņēmēji bieži nāk no nabadzīgiem un neaizsargātiem reģioniem, minoritātēm un sociālajām grupām, bieži vien ir pakļauti strādājošo nabadzības un sociālās atstumtības riskam un var saskarties ar iespējamām viņu tiesību pārkāpumiem no vervētāju, aģentūru vai darba devēju puses, turklāt pandēmija visus minētos riskus saasināja; tā kā īstermiņa darbaņēmēji bieži vien dzīvo grupu izmitināšanas vietās un tas apgrūtinā sociālo distancēšanos, kā arī palielina inficēšanās risku; tā kā apjomīgi Covid-19 infekcijas uzliesmojumi notika tādās nozarēs kā pārtikas ražošana un, visticamāk, turpināsies nozarēs un darbavietās, kur sociālo distancēšanos var būt grūti ievērot, ja netiek ieviesti atbilstoši pasākumi;
- H. tā kā saistībā ar Covid-19 krīzi daudzi pārrobežu un sezonas darbaņēmēji ir īpaši neaizsargāti attiecībā uz viņu darba apstākļiem un arodveselību un drošību; tā kā krīzes laikā ir parādījušās satraucošas ziņas par pārrobežu un sezonas darbaņēmēju tiesību pārkāpumiem attiecībā uz darba un dzīves apstākļiem, proti, darba laiku, minimālo darba algu, netaisnīgu atlaišanu, darba drošības un veselības aizsardzības standartiem, piemēram, rakstisku instrukciju un paziņojumu trūkumu darba vietā, tāda droša transporta un pienācīgu izmitināšanas vietu trūkumu, kas atbilst sanitārajām prasībām un kur ir iespējami sociālās distancēšanās pasākumi, lielu spiedienu un nepiemērotiem darba modeļiem, norīkošanas kārtību un praksi slēgt apakšlīgumus, karantīnas ierobežojumu neievērošanu un repatriācijas atbalsta nesniegšanu, kā arī nepietiekamu individuālo aizsardzības līdzekļu (IAL) nodrošinājumu; tā kā šīs ziņas un krīze kopumā ir atklājusi un saasinājusi sociālo dempingu un daudzu pārrobežu un sezonas darba

ņēmēju situācijas nestabilitāti un nepilnības spēkā esošo tiesību aktu īstenošanā un izpildē attiecībā uz viņu aizsardzību; tā kā daudzi pārrobežu un sezonas darba ņēmēji praksē ir atkarīgi no sava darba devēja vai pagaidu darba aģentūras ne tikai attiecībā uz ienākumiem, bet arī mājokli; tā kā daudzi pārrobežu un sezonas darba ņēmēji pēc atlaišanas ir nokļuvuši uz ielas; tā kā, ņemot vērā šo darba ņēmēju neaizsargātību, viņiem var būt grūti ziņot par pārkāpumiem vai nestrādāt, ja viņi jūtas slimi, jo viņiem trūkst informācijas vai viņi baidās zaudēt ienākumus, izmitināšanas vietu vai uzturēšanās statusu;

- I. tā kā krīze ir smagi skārusi arī pārrobežu pašnodarbinātos darba ņēmējus un uzņēmējus; tā kā darbības un pasākumi, ko dalībvalstis veica Covid-19 pandēmijas laikā, lai sniegtu finansiālu kompensāciju darba ņēmējiem, pašnodarbinātām personām un uzņēmējiem, galvenokārt balstās uz valsts darba tirgu un tajos bieži vien trūkst pienācīgu noteikumu attiecībā uz pārrobežu darba ņēmējiem un pārrobežu pašnodarbinātajām personām;
- J. tā kā daudzi no šiem darba ņēmējiem vairākās dalībvalstīs ir inficējušies ar Covid-19 un tā rezultātā miruši; tā kā dažu šādu darba ņēmēju piekļuve pienācīgai aprūpei, medicīniskajai aprūpei un infrastruktūrai, kā arī veselības un sociālajai apdrošināšanai bija problemātiska vai dažos gadījumos tās nebija pat pirms krīzes; tā kā vēl viens svarīgs jautājums ir arī šādu darba ņēmēju slimības atvaļinājuma veicināšana un pieejamība;
- K. tā kā 2019. gada jūlijā tika izveidota Eiropas Darba iestāde, lai palīdzētu dalībvalstīm un Komisijai efektīvi piemērot Savienības tiesību aktus, kas saistīti ar darbaspēka mobilitāti un sociālā nodrošinājuma koordinēšanu, un nodrošināt to izpildi; tā kā ir sagaidāms, ka Eiropas Darba iestāde pilnu darbības jaudu sasniegs līdz 2024. gadam;
- L. tā kā pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO) un sociālajiem partneriem ir bijusi būtiska nozīme atbalsta sniegšanā darba ņēmējiem krīzes laikā gan viņu izcelsmes valstīs, gan nodarbinātības dalībvalstīs;
- M. tā kā lielākā daļa pārrobežu un sezonas darbinieku, kurus skārusi Covid-19 pandēmijas ekonomiskā ietekme, vēl nav varējuši izmantot atbilstīgas sociālās aizsardzības un drošības tiesības, ņemot vērā apgrūtināto koordināciju starp dalībvalstu sociālā nodrošinājuma iestādēm, ko Covid-19 vēl vairāk saasināja; tā kā pārrobežu un sezonas strādnieki ir nonākuši situācijā, kad viņiem ne vienmēr ir tiesības uz pagaidu atbalsta pasākumiem, piemēram, saīsināta darba laika shēmām, koriģētiem bezdarbnieka pabalstiem un pasākumiem, kas atvieglo strādāšanu no mājām;
- N. tā kā krīzes laikā dažas dalībvalstis ir veikušas pasākumus, lai novērstu neaizsargātību, ar ko Covid-19 krīzes kontekstā saskaras pārrobežu un migrējošie sezonas darba ņēmēji, un ņemtu vērā viņu lomu mūsu sabiedrībā;
- O. tā kā krīze ir smagi skārusi arī pārrobežu darba ņēmējus un ES pierobežas reģionus ne vien nodarbinātības, piekļuves darbavietām un tāldarba režīma, bet arī piemērojamā sociālā nodrošinājuma un nodokļu sistēmas juridiskās nenoteiktības ziņā;
- P. tā kā Eiropas lauksaimniecības nozarei ir raksturīgi ienākumi, kas dažkārt ir zem vidējā līmeņa, kā arī garas darba stundas, bieži nelaimes gadījumi un zema līdzdalība izglītības un apmācības programmās, un tas īpaši attiecas uz pārrobežu un sezonas strādniekiem; tā kā slikti darba apstākļi lauksaimniecības nozarē ir viens no galvenajiem darbaspēka

trūkuma cēloņiem dažās dalībvalstīs;

- Q. tā kā nav ES mēroga sistemātiskas datu vākšanas vai digitālās izsekošanas sistēmas, kas sniegtu pietiekamus datus par skarto pārrobežu un sezonas darbinieku kopējo skaitu vai ļautu darba ņēmējiem viegli un ātri noteikt sava sociālā nodrošinājuma statusu, kā arī pieteikties to dažādo tiesību izmantošanu, kas iegūtas pirms krīzes sākuma; tā kā pašvaldībām pārāk bieži trūkst informācijas par pārrobežu un sezonas darbiniekiem, kuri dzīvo un strādā to teritorijā;
- R. tā kā pastāv risks, ka krīze var vēl vairāk saasināt pašreizējās problēmas saistībā ar to, kā dažas darbā pieņemšanas aģentūras un vietējie darba devēji izturas pret pārrobežu un sezonas darbiniekiem,

Tiesību aizsardzība, drošības garantēšana un spēkā esošo tiesību aktu izpilde

1. atzinīgi vērtē Komisijas pastāvīgos norādījumus kopējās ES atbildes reakcijas uz Covid-19 uzliesmojumu koordinācijas kontekstā, jo īpaši attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principa īstenošanu un darba ņēmēju brīvas un taisnīgas pārvietošanās īstenošanu; uzsver, ka robežkontrolei, veselības pārbaudēm un pārvietošanās ierobežojumiem arī turpmāk jābūt samērīgiem un izņēmuma rakstura un ka ir pilnībā jāatjauno pārvietošanās brīvība, tiklīdz situācija saistībā ar Covid-19 dalībvalstīs tiks uzskatīta par drošu; atgādina, ka vienlīdzīgas attieksmes princips attiecas ne tikai uz pārrobežu un sezonas darba ņēmējiem svarīgās nozarēs un profesijās, bet arī uz visiem šāda veida darba ņēmējiem, kuriem ir jāšķērso Savienības iekšējās robežas, ņemot vērā, ka darbs attiecīgajās nozarēs ir pieejamas arī vietējiem darba ņēmējiem uzņēmējā dalībvalstī; aicina dalībvalstis, kas to vēl nav izdarījušas, pēc iespējas ātri atcelt visus ceļošanas ierobežojumus un diskriminējošos norobežošanas un karantīnas pasākumus attiecībā uz pārrobežu un sezonas strādniekiem, lai novērstu darbaspēka trūkumu galvenajās nozarēs un darba ņēmēju interesēs, vienlaikus nodrošinot viņu veselību un drošību;
2. aicina Komisiju un dalībvalstis īstenot pasākumus, lai nodrošinātu, ka pārrobežu un sezonas darbiniekiem, kā arī pārrobežu uzņēmējiem un pašnodarbinātām personām tiek nodrošināta pienācīga aizsardzība pret Covid-19 un tās ietekmi, tostarp viegla piekļuve testēšanai, un ka viņi ir informēti par riskiem un veicamajiem drošības pasākumiem viņiem saprotamā valodā; uzsver, ka jaunieši un sievietes, kas ir pārrobežu un sezonas darba ņēmēji, ir īpaši neaizsargāti; turklāt prasa veikt pasākumus, lai nodrošinātu viņu veselības un drošības aizsardzību brauciena laikā un pienācīgus dzīves apstākļus, tostarp sociālo distancēšanos darba vietā, kas nav viņu dzīvesvieta, un lai vajadzības gadījumā piedāvātu repatriācijas risinājumus, kas nebūtu uz darba ņēmēja rēķina; uzsver, ka ir jāievēro spēkā esošie tiesību akti par piekļuvi sociālajām tiesībām, tostarp to pārņemšanai; uzsver, ka pārrobežu un sezonas darba ņēmēji nedrīkst nonākt sliktākā situācijā tādēļ, ka viņi kā ES pilsoņi ir izmantojuši pārvietošanās brīvības iespējas;
3. aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt to sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbu, kas aktīvi darbojas šajā jomā, lai nodrošinātu, ka visiem darba ņēmējiem, kuri krīzes vai citu iemeslu dēļ ir iestrēguši savas valsts teritorijā, steidzami tiek nodrošināta pienācīga piekļuve sabiedriskajiem pakalpojumiem, arodbiedrību atbalstam, pienācīgam mājoklim, aizsardzības līdzekļiem, maltītēm un veselības aprūpei; atzinīgi vērtē sociālo partneru iesaistīšanos nozarei specifisku jautājumu risināšanā attiecībā uz pārrobežu un sezonas darbinieku mobilitāti un tiesībām;

4. aicina Komisiju un dalībvalstis saistībā ar Covid-19 nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret trešo valstu sezonas darbiniekiem un ES valstspiederīgajiem, kā noteikts Direktīvā 2014/36/ES, atgādinot, ka šādiem darbiniekiem ir tādas pašas darba un sociālās tiesības kā ES pilsoņiem;
5. aicina Komisiju un dalībvalstis steidzami nodrošināt piemērojamo ES tiesību aktu pienācīgu īstenošanu un izpildi attiecībā uz pārrobežu un sezonas darbinieku tiesībām, jo īpaši attiecībā uz tiesībām uz vienādu samaksu par vienādu darbu vienā un tajā pašā vietā, tostarp izmantojot saskaņotas un kopīgas valsts un pārrobežu darba inspekcijas; uzstāj, ka ir jāveic konkrēti pasākumi, lai nodrošinātu, ka darba ņēmējiem pirms aizbraukšanas ir skaidra izpratne par saviem līgumiem, pilnīga informācija par tiem un netraucēta piekļuve tiem, kā arī par savām tiesībām un pienākumiem un par to, ka minētie līgumi tiek darīti pieejami attiecīgās nodarbinātības jomas darba aizsardzības struktūrām; aicina dalībvalstis uzlabot darba inspekciju jaudu un par prioritāti noteikt nozares, kurās darba ņēmēji ir pakļauti riskam;
6. aicina Komisiju uzraudzīt to, kā tiek īstenotas tās pamatnostādnes par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Covid-19 uzliesmojuma laikā, un jo īpaši izdot jaunas īpašas pamatnostādnes pārrobežu un sezonas darba ņēmējiem, kā arī pārrobežu uzņēmējiem un pašnodarbinātām personām, darba devējiem un dalībvalstīm saistībā ar Covid-19, jo īpaši attiecībā uz brīvas un taisnīgas pārvietošanās nodrošināšanu, pienācīgiem mājokļiem, piemērojamiem darba un nodarbinātības nosacījumiem un veselības aizsardzības un drošības prasībām, tostarp nepieciešamību nodrošināt sociālo distancēšanos pārvietošanās laikā, mājoklī un darbavietā, sociālo aizsardzību un koordināciju, piekļuvi veselības aprūpei un tās nodrošināšanu, informācijas sniegšanu, piemēram, sniedzot rakstiskas instrukcijas un darbavietā izvietojot paziņojumus darbiniekiem saprotamā valodā, un apmainīties ar paraugpraksi šajā jomā; uzsver, ka šo pamatnostādņu izstrādē ir pilnībā jāiesaista sociālie partneri;
7. aicina dalībvalstis nodrošināt pārrobežu un sezonas strādniekiem kvalitatīvus, ar atalgojumu nesaistītus mājokļus, kā arī pienācīgas telpas, īrnieku privātumu un rakstiskus īres līgumus, ko pārbauda darba inspekcija, un šajā sakarā noteikt standartus;
8. aicina Komisiju prioritārā kārtā nodrošināt, lai EDI kļūtu pilnībā darbotiespējīga un strādā pie tā, lai sniegtu attiecīgu informāciju par privātpersonu tiesībām un pienākumiem darbaspēka pārrobežu mobilitātes situācijās, tostarp izmantojot vienotu ES mēroga tīmekļa vietni, kurai būtu jākalpo par portālu piekļūšanai informācijas avotiem un pakalpojumiem ES un valstu līmenī; konstatē, ka nav saskaņota procesa ziņošanai par pārkāpumiem un problēmām; tādēļ aicina EDI sadarbībā ar attiecīgajām dalībvalstu iestādēm izveidot Eiropas mehānismu pārrobežu darba ņēmējiem, kurā anonīmi ziņot par ļaunprātīgu izmantošanu, un īstenot Regulas (ES) 2019/1149 8. panta 1. punktu nolūkā veikt kopīgas vai saskaņotas inspekcijas gadījumos, kad tai ir darīti zināmi iespējami ļaunprātīgas izmantošanas gadījumi;
9. aicina Komisiju ierosināt ilgtermiņa risinājumus, lai novērstu ļaunprātīgu apakšuzņēmuma līgumu slēgšanas praksi un aizsargātu sezonas un pārrobežu darba ņēmējus, kas nodarbināti apakšuzņēmuma līgumu slēgšanas un piegādes ķēdē;

Taisnīgas mobilitātes veicināšana un iekšējā tirgus stiprināšana

10. aicina dalībvalstis un Komisiju sagatavoties iespējamiem Covid-19 viļņiem nākotnē un

atkārtoti aicina koordinēt valstu robežpasākumus un izstrādāt mobilo darba ņēmēju drošības pasākumus, tostarp attiecībā uz drošu mājokli; norāda, ka ir jānodrošina pastāvīgas mobilitātes iespējas, apzinot un uzturot “zaļos” koridorus, papildinot tos ar drošības pasākumiem un vispārāztītiem un paziņotiem ceļošanas noteikumiem un nosacījumiem; šajā sakarībā uzsver, ka reģionālajām un vietējām iestādēm un esošajām pārrobežu iestādēm ir būtiska nozīme, tostarp visu to pārrobežu un sezonas darbinieku uzskaites uzturēšanā un regulārā atjaunināšanā, kuri reģistrēti pašvaldībās, kur atrodas viņu mājokli; uzsver, ka visu to pasākumu vadošajiem principiem, kas veikti saistībā ar krīzi un atvēršanos pēc tās, vajadzētu būt visu darba ņēmēju veselībai un drošībai, kā arī visu piemērojamo darba apstākļu ievērošanai un efektīvai īstenošanai, ņemot vērā pārrobežu un mobilo darba ņēmēju īpaši neaizsargāto situāciju Covid-19 uzliesmojuma laikā un pēc tam;

11. atgādina, cik svarīga un vajadzīga ir laba sadarbība ar trešām valstīm, kurās ir liels skaits pārrobežu darba ņēmēju, piemēram, Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), Šveicē un Apvienotajā Karalistē;
12. uzsver, ka ir vajadzīga laba sadarbība starp dalībvalstīm attiecībā uz datu vākšanu par pārrobežu un sezonas darba ņēmējiem, lai novērstu atšķirības dalībvalstu praksē, iegūtu labāku piekļuvi pieejamajai informācijai un izveidotu paredzamu un pieejamu iekšējo darba tirgu; aicina EDI aktīvi iesaistīties datu vākšanā un koordinēšanā, lai veiktu darbaspēka mobilitātes un riska novērtējumu analīzi saskaņā ar tās dibināšanas regulā noteiktajiem uzdevumiem;
13. uzskata — lai aizsargātu pārrobežu un sezonas darba ņēmējus, darba devējiem ir vajadzīgi arī skaidri noteikumi un juridiskā noteiktība; aicina dalībvalstis attiecīgo valsts iestāžu tīmekļa vietnēs vākt un regulāri atjaunināt informāciju par visiem šādiem noteikumiem, tostarp tiem, kas attiecas uz Covid-19 un ceļošanas ierobežojumiem; aicina Komisiju izskatīt iespēju izveidot portālu vai mobilo lietotni, kas varētu salīdzināt dalībvalstu datus, lai sniegtu ES pilsoņiem precīzu un reāllaika informāciju par ceļošanas ierobežojumiem, tostarp ceļošanas iespējām un pieejamajiem maršrutiem gadījumā, ja daļēji vai pilnībā tiktu atjaunoti ārkārtas pasākumi;
14. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka pārrobežu darba ņēmējiem, jo īpaši pārrobežu darba ņēmējiem un pašnodarbinātām personām, kuras skārusi krīze, tostarp tiem, kas strādā tāldarbā no savas dzīvesvietas valsts, ir piekļuve piemērojamajam sociālajam nodrošinājumam, darba tiesībām un nodokļu sistēmai, un pārliecība par kompetentās iestādes nodrošinātām tiesībām, ka viņi var izmantot saīsināta darba laika shēmas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā citiem darba ņēmējiem un ka viņu uzturēšanās savā dzīvesvietas dalībvalstī pandēmijas dēļ negatīvi neietekmēs viņu nodokļu vai sociālā nodrošinājuma tiesības; prasa, lai laiks, kas nostrādāts tāldarbā ārzemēs, tiktu klasificēts tā, it kā darbs būtu veikts darbavietas valstī;

Noturība, digitalizācija un pārredzamības nodrošināšana

15. aicina Komisiju steidzami veikt pētījumu par pārrobežu un sezonas darbinieku vispārējo situāciju nodarbinātības un veselības aizsardzības un drošības jomā, tostarp par pagaidu darba aģentūru, darbā pieņemšanas aģentūru, citu starpnieku un apakšuzņēmēju lomu, lai konstatētu nepilnības aizsardzības jomā un iespējamo nepieciešamību pārskatīt spēkā esošo tiesisko regulējumu, piemēram, tiesisko regulējumu attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību darbā, Direktīvu 2014/36/ES par sezonas darbiniekiem un

Direktīvu 2008/104/EK par pagaidu darba aģentūrām, kā arī nodrošināt aizsardzību pret pandēmiju; uzsver, ka saistībā ar Covid-19 krīzi gūtā pieredze ir ne vien noderīga, bet tai būtu arī jāstiprina uz pierādījumiem balstītas politikas veidošana, lai novērstu ES un valstu tiesību aktu nepilnības gan krīzes laikā, gan normālā situācijā;

16. uzsver, ka dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai to sociālā nodrošinājuma sistēmas būtu stabilas, uzticamas un izturīgas pret krīzēm un lai ES paredzētu kopīgus noteikumus sociālā nodrošinājuma tiesību aizsardzībai personām, kas pārvietojas Eiropā; aicina pašreizējo un turpmākās Padomes prezidentvalstis un dalībvalstis sadarboties ar Parlamentu, lai panāktu ātru un līdzsvarotu vienošanos par ierosināto Regulas (EK) Nr. 883/2004 un Regulas (EK) Nr. 987/2009 par sociālā nodrošinājuma koordinēšanu pārskatīšanu nolūkā izstrādāt modernizētus un mērķim atbilstošus noteikumus, kas veicina taisnīgu mobilitāti un sociālo aizsardzību visiem ES iedzīvotājiem, vienlaikus efektīvi apkarojot sociālo krāpšanu un mobilo darba ņēmēju sociālo tiesību ļaunprātīgu izmantošanu; šajā sakarībā aicina dalībvalstis steidzami ieviest visus sociālā nodrošinājuma informācijas elektroniskās apmaiņas (*EESSI*) sistēmas komponentus, lai nodrošinātu efektīvāku sadarbību starp sociālā nodrošinājuma iestādēm un ātrāku un digitalizētu atsevišķu gadījumu apstrādi personu, kas ir pārrobežu situācijā, interesēs;
17. aicina Komisiju atjaunināt savas tīmekļa vietnes saistībā ar Covid-19 un attiecīgi tās popularizēt, sniedzot informāciju par darba ņēmēju tiesībām un attiecīgajiem valsts tiesību aktiem attiecībā uz pārrobežu un sezonas strādniekiem, kā arī detalizētu informāciju par valsts un reģionālajām darba aizsardzības iestādēm, un sadarbībā ar dalībvalstīm veidot pieejamas izpratnes veicināšanas informācijas kampaņas, kas paredzētas pārrobežu un sezonas strādniekiem, iesaistot sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, lai plašāk izplatītu informāciju;
18. atkārtoti uzsver, cik svarīga ir pienācīga trauksmes cēlēju aizsardzība dalībvalstīs, tostarp attiecībā uz pārrobežu un sezonas darbiniekiem; mudina dalībvalstis pastiprināt Direktīvā 2019/1937/EK noteiktās minimālās prasības attiecībā uz visiem darba ņēmējiem neatkarīgi no viņu statusa un izskatīt veidus, kā valsts tiesību aktus par trauksmes cēlēju aizsardzību piemērot pārrobežu vai sezonas darba ņēmējiem, kuri ziņo par pārkāpumiem; uzsver nepieciešamību darba līgumos pārredzami iekļaut iespējas, kā iespējams ziņot par pārkāpumiem un saņemt atbalstu, nebaidoties no nosodījuma; uzsver, ka ir jānodrošina, lai minētajiem darba ņēmējiem būtu pieejamas arodbiedrības un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, tostarp uzņēmējā valstī;
19. uzskata, ka digitālas un dinamiskas sistēmas datu apmaiņai starp dalībvalstīm izveide varētu palīdzēt veicināt cīņu pret pārrobežu un sezonas darbinieku tiesību un nedeklarēta darba ļaunprātīgu izmantošanu un ar to saistītām problēmām, kā arī palīdzēt noteikt atbildīgo sociālā nodrošinājuma sistēmu; šajā sakarībā aicina Komisiju sagatavot visaptverošu ietekmes novērtējumu par digitālā Eiropas sociālā nodrošinājuma numura ieviešanu, lai varētu nākt klajā ar priekšlikumu; uzsver, ka saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu¹ personas datus drīkst izmantot tikai paredzētajam konkrētajam mērķim un tikai kompetentās iestādes sociālā nodrošinājuma jautājumos;

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

20. aicina dalībvalstis pareizi, savlaicīgi un vērienīgi transponēt pārskatīto Darba ņēmēju norīkošanas direktīvu, nodrošinot pilnīgi vienlīdzīgu attieksmi pret norīkotajiem darba ņēmējiem un viņu aizsardzību, jo īpaši, lai ievērotu direktīvas 3. panta 7. punktā noteikto darba devēja pienākumu saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi, ko piemēro darba attiecībām, atļūdzināt norīkotajiem darba ņēmējiem pabalstus, kas izmaksāti, atļūdzinot faktiskos izdevumus saistībā ar norīkošanu darbā, piemēram, ceļa, uzturēšanās un uzturēšanās izdevumus;
21. norāda, ka Komisijai kopā ar dalībvalstīm ir jārisina jautājums par to, ka trūkst skaidru noteikumu par tādu pagaidu darba un darbā pieņemšanas aģentūru izveidi, kas paredzētas pārrobežu un sezonas darba ņēmējiem ES; atgādina par pastāvošo labo praksi, proti, ka konkrētas administratīvās struktūras šādiem uzņēmumiem piešķir skaidras pārredzamības licences;
22. mudina Komisiju nodrošināt, lai stratēģija “no lauka līdz galdam” un gaidāmā kopējās lauksaimniecības politikas pārskatīšana sniegtu labumu Eiropas lauksaimniecības nozarē strādājošajiem, tostarp sezonas, migrējošiem un citiem mobiliem darba ņēmējiem;
23. aicina Komisiju un dalībvalstis cīnīties pret negatīviem priekšstatiem par sezonas un pārrobežu darba ņēmējiem, ja tādi pastāv; norāda, ka dzīvesvietas dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt pārrobežu un sezonālajiem darba ņēmējiem pienācīgu piekļuvi darba un sociālā nodrošinājuma informācijai; uzsver, ka ir svarīgi sniegt atbalstu pārrobežu un sezonas darba ņēmējiem saistībā ar nelaimes gadījumiem darbā un palīdzību repatriācijas jomā un reintegrācijas jomā, vienlaikus nodrošinot, ka darbā pieņemšanas aģentūras, apakšuzņēmēji un citi starpnieki, kas darbojas to teritorijā, nepārkāpj viņu tiesības;

o

o o

24. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Eiropadomei un Komisijai.